

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:90

SVERIGES
RIKSDAG

Måndagen den 16 mars

Kl. 11.00–11.22

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 23 februari justerades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 19 mars kl. 14.00*.

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2025/26:3927 och 3940 till trafikutskottet
2025/26:3920 och 3929 till justitieutskottet
2025/26:3933 och 3943 till justitieutskottet
2025/26:3945 till socialförsäkringsutskottet

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Finansutskottets betänkanden
2025/26:FiU22 Finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor
2025/26:FiU26 Kommunala frågor

Näringsutskottets betänkanden
2025/26:NU14 Näringspolitik
2025/26:NU16 Mineralpolitik

§ 5 Svar på interpellation 2025/26:376 om de inre gränskontrollernas påverkan på den nordiska integrationen

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Fru talman! Per-Arne Håkansson har frågat EU-minister Jessica Rosencrantz om hon utifrån sitt

ansvarsområde bedömer att de inre gränskontrollerna har en påverkan på den samlade konkurrenskraft som Öresundsregionen kan bidra med för vårt land som helhet och om hon avser att vidta några åtgärder utifrån sin bedömning. Han har vidare frågat Jessica Rosencrantz om hon anser att id-kontrollerna i fråga bör betraktas som tillfälliga och om hon i så fall har en plan för att avveckla desamma. Interpellationen har överlämnats till mig.

Med sina unika förutsättningar bidrar Öresundsregionen i hög grad till Sveriges konkurrenskraft. Dagligen passerar stora flöden av personer, varor och tjänster Öresundsbron i en omfattning som saknar motsvarighet i Norden. Men alla som passerar bron gör det dessvärre inte i legitima syften. Såväl de konflikter som alltjämt pågår i den gängkriminella miljön som de aktörer som utför allvarliga våldsdåd har vid ett flertal tillfällen tagit sig över Öresund och Öresundsbron.

Att man bekämpar grov organiserad brottslighet och att myndigheterna har rätt verktyg även när brottsligheten är gränsöverskridande är, precis som konkurrenskraften, en mycket viktig fråga för regeringen. Den återinförda gränskontrollen är ett sådant verktyg. Gränskontrollen bidrar till att värna den allmänna ordningen och den inre säkerheten och till att bekämpa det allvarliga hot som kommer från gränsöverskridande brottslighet. Genom kontinuerlig anpassning av sitt arbetssätt och genom dialog med transportörer och andra aktörer eftersträvar Polismyndigheten en så liten påverkan som möjligt på resor och handel i regionen. Det är därför glädjande att ta del av Öresundsinstitutets uppgifter om att 2025 blev ett rekordstarkt år för pendlingen över Öresund, då det för första gången gjordes fler än 40 miljoner personresor med bil, tåg eller färja över sundet.

Den återinförda gränskontrollen är tillfällig, och varje beslut föregås av en ny bedömning som tar hänsyn till de avvägningar som jag nu har redogjort för. I de avvägningarna värnar regeringen såväl allmän ordning och inre säkerhet som Öresundsregionens konkurrenskraft och utveckling.

Anf. 2 PER-ARNE HÅKANSSON (S):
Fru talman! Jag vill tacka justitieminister Gunnar Strömmer för svaret på den interpellation jag ställt till

EU- och Nordenminister Jessica Rosencrantz. Jag har ställt den mot bakgrund av det arbete som jag har varit och är involverad i inom Nordiska rådet gällande vikten av att underlätta gränsöverskridande samarbete och utbyte med våra grannländer, mina roller i konstitutionsutskottet, där jag från mitt parti särskilt bevakar EU-frågorna, och i EU-nämnden samt de möten och samtal jag har med medborgare och företrädare i min skånska valkrets, där de svensk-danska relationerna är särskilt påtagliga.

Jag uppfattar att det finns största respekt för de skäl som justitieministern angav och som en gång för tio år sedan, under flyktingkrisens intensiva dagar, ledde fram till beslutet om inre gränskontroller i Sverige. Men efter att gränskontrollerna nu funnits i över tio år finns ändå anledning till reflektion, då de under hela denna tid betecknats som just tillfälliga och extraordinära – detta utifrån såväl det nu 74-åriga nära nordiska samarbetet som samarbetet inom EU och Schengen.

För egen del har jag vuxit upp, levt och verkat under en längre period då den fria rörligheten mellan Sverige och Danmark varit en del av vardagen. Mellan 1952 och 2015 förekom inga gränskontroller mellan Skåne och Danmark, allt i enlighet med den nordiska passunionen och sedermera också det ingångna Schengenavtalet. Då ska man ha i minnet att det även under denna tid fanns en rad utmaningar som handlade om framväxt av gränsöverskridande kriminalitet, med mc-gängens framfart på 1980-talet och 1990-talet och en ökande omfattning av narkotikasmuggling som ett par exempel.

Sverige och Danmark har haft fyra olika skäl till att införa de här gränskontrollerna, som har förekommit även på den danska sidan. Motiveringarna som angetts har byggt på kontroll av asylmottagande, förhindrande av terrorism, stärkande av rikets säkerhet och motverkande av gränsöverskridande kriminalitet. Men gränskontrollerna står i motsatsförhållande till andemeningen i Schengensamarbetet och till den vision som Nordiska ministerrådet, där Sveriges regering varit högst delaktig, satt upp om att Norden 2030 ska vara världens mest hållbara och integrerade region.

Gränskontrollerna innebär också rent praktiskt tydliga begränsningar för tågtrafiken. Enligt Trafikverket skulle fem tåg fler per timme och riktning kunna köra över Öresundsbron mellan Danmark och Sverige om det inte vore för id-kontrollerna. Gunnar Strömmer nämner den ökade trafiken, men det finns alltså potential att öka trafiken ytterligare.

Det svensk-danska samarbetsorganet Greater Copenhagen, där samtliga skånska kommuner liksom kommuner i Halland och på danska Själland samt Region Skåne och Region Halland ingår, tog nyligen fram rapporten *10 år av tillfällig inre gränskontroll*. Den visar att gränskontrollerna orsakat förluster på 47 miljoner kronor varje år. Där hänvisas också till uppgifter om att endast 0,03 procent av de personer som kontrollerats vid den inre gränskontrollen i Region Syd saknat giltig id-handling. Det är också sällan gränskontroller över huvud taget äger rum.

Med anledning av det svar som Gunnar Strömmer gav och de avvägningar som han hänvisade till vill jag därför fråga om han avser att initiera en analys eller om han har en plan för hur länge tillfälliga gränskontroller som dessa kan fortgå.

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Per-Arne Håkansson för att den här viktiga frågan lyfts och diskuteras här i kammaren i dag. Frågan är viktig för Sverige som land och väldigt viktig för södra Sverige. Den är också viktig för regionen Greater Copenhagen: för de regioner på den svenska sidan som är involverade i arbetet, för alla medborgare som berörs i sin vardag och för motsvarigheterna på den danska sidan. Jag har under de år då jag haft de här frågorna på mitt bord lagt mig vinn om att lyssna och ha dialog med olika aktörer i regionen för att hela tiden få ett brett perspektiv på frågorna.

Det råder inget tvivel om att det finns målkonflikter. Om vi bara skulle tänka på regional utveckling och konkurrenskraft utan att väga in frågor om allmän ordning och säkerhet är det klart att vi skulle ha mycket starka skäl att inte ha den här typen av kontroller. Det som Per-Arne Håkansson sa om hur många fler tåg som skulle kunna gå om man inte bromsade upp trafiken på det här sättet är naturligtvis ett uttryck för det. Samtidigt är det svårt att tänka på det sättet, eftersom det finns andra väldigt legitima intressen här. Den allmänna ordningen, säkerheten och tryggheten i vårt samhälle har förvisso också stor betydelse för konkurrenskraften, så frågorna hänger ihop även på det viset.

En del tycker att det blir lite av en lek med ord när man säger att kontrollerna är tillfälliga eftersom de hittills, sedan de infördes 2015, har omprövats och återinförts var sjätte månad. Jag vill understryka att det verkligen sker en prövning där de här skälen måste vägas in.

Över åren ser man också att det är en realitet att skälen delvis har förändrats, som Per-Arne Håkansson var inne på. När de initierades var det i ljuset av en akut migrationskris, och det har sedan handlat om bredare frågor som bekämpning av organiserad brottslighet, terrorism och den typen av hot som har motiverat att kontrollerna har återinförts.

I dagsläget kan jag inte redovisa någon bestämd tidsplan annat än att säga att regeringen omprövar frågan var sjätte månad på det sätt som man ska göra. Då väger vi förstås ihop helheten och de olika motstående intressena.

Jag vill däremot lyfta fram att vi har varit angelägna om att säkerställa att polisen också har andra verktyg för att åstadkomma denna trygghets- eller säkerhetseffekt, inte minst genom att ge polisen utökade möjligheter att använda olika befogenheter just i gränsnära områden. Jag tror att detta över tid gör det möjligt att bygga upp en modell och ett arbete som kan göra den här typen av kontroller obehövligen eller i varje fall på marginalen inte fullt så nödvändiga som de är i dag.

Regeringen arbetar långsiktigt med frågan, hela tiden i nära dialog med berörda aktörer i den södra landsändan och hela tiden genom att helt öppet medge att det finns delvis motstridiga intressen där vi måste hitta en bra balans framåt.

Anf. 4 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Fru talman! Kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten och gängkriminaliteten är självklart en avgörande och prioriterad fråga.

När det gäller Schengen är min bild att det i huvudsak är en stor framgång för den europeiska integrationen och människors fria rörlighet. Det finns också ett folkligt stöd för detta samarbete och en samsyn att det är till gagn för människor i vardagen.

Inom Schengen har, vad jag har förstått, en rad verktyg och organ skapats just för att stärka det gemensamma skyddet. Det handlar om att utveckla information mellan våra länder, om informationssystem för viseringar, om gräns- och kustbevakningsmyndigheter och om registreringssystem för in- och utresor, som ju också är en del av Schengensamarbetet.

Allt detta är initiativ som våra länder utvecklar för att stärka den gemensamma säkerheten. Vad jag kan se har det under åren kommit fram en rad fakta som behövs lyftas fram ytterligare i denna debatt.

Nyligen, i början av 2025, fastslog OECD en rapport där arbetsmarknadssituationen nämns som särskilt angelägen att främja på ett gränsöverskridande sätt. Ett exempel är danska Helsingör, där arbetslösheten är 3 procent, medan den i Helsingborg på den svenska sidan är 11 procent. Här skulle arbetslösheten kunna tryckas tillbaka om man hade ytterligare incitament för att stärka integrationen på området.

Fru talman! I sammanhanget kan också nämnas att när Öresundsbron nyligen firade 25 år hyllade den svenska regeringen jubilarerna med en present som syftade till att ytterligare stärka den svensk-danska integrationen. Det skedde genom en deklaration som syftade till att stärka samarbetet inom försvar, säkerhet och beredskap, utveckla regional och europeisk konkurrenskraft och forskning, bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och främja initiativ för ökad mobilitet i Öresundsregionen. Jag utgår från att detta är insatser som det finns en verklig vilja bakom att genomföra.

I sammanhanget kan det också poängteras att Danmarks statsminister Mette Frederiksen i sin argumentation ofta återkommer till att ett prioriterat område är att stoppa kriminella från Sverige från att ta sig in i Danmark. Trots detta finns för tillfället, såvitt jag har kunnat förstå, inga gränskontroller på den danska sidan. Det har funnits kontroller, men de har inte blivit långvariga.

Man kan också hänvisa till en del rapporter som har kommit på senare tid. Docent Göran Lövestam beskrev nyligen situationen i Svenska Dagbladet. Han har under ett par decennier varit verksam tjänsteman i EU-kommissionen och framförde i artikeln kritiska

synpunkter utifrån såväl juridiska som politiska och samhälleliga perspektiv.

Det finns också en statlig utredning, *Öresundsförbindelser 2050 – behov av kapacitet, redundans och svenskt-danskt samarbete*, som berör dagens gränskontroller. Där hänvisas till att gränskontrollerna kan anses vara ineffektiva och drabba tilliten mellan medborgare och myndigheter.

Det finns alltså en hel del synpunkter att ta fasta på, och jag vill fråga justitieministern om han avvisar dessa synpunkter i nuläget eller om han avser att beakta dem i kommande arbete framöver.

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Låt mig i all korthet beröra de frågor som Per-Arne Håkansson lyfter.

Det jag avvisar är delar av den spetsigaste rättsliga argumentationen. Regeringens bestämda uppfattning är att vi har en mycket fast rättslig grund för att förlänga kontrollerna. Det har också skett förändringar i Schengensystemet i relation till gränskontroller på senare tid som gör att vi har goda skäl att tro att vi, så att säga, har vårt på det torra när det gäller det rättsliga.

Därutöver vill jag understryka att alla de synpunkter som lyfts fram är relevanta. Jag tror att alla förstår att den här typen av gränshinder har en negativ inverkan på utvecklingskraft, tillväxt och konkurrenskraft. Det gäller även om de utformas på ett flexibelt och ett – vad jag ändå tror – i ett internationellt perspektiv effektivt sätt och även om de kombineras med andra åtgärder som är ännu mindre ingripande mot flöden av varor och människor över sundet på marginalen.

Detta säger jag även om min brasklapp är att det har visat sig vara oerhört viktigt för konkurrenskraften att man kan trovärdiggöra en effektiv brottsbekämpning. Om man ser på vad många företagare exempelvis listar som det främsta hindret för expansion märker man att det alltför ofta är just den organiserade brottsligheten och dess inverkan på företagsamheten. Det hänger alltså ihop.

Jag vill understryka att regeringen läser allt, tar del av allt och lyssnar på allt som sägs. Vi tar förstås på oss att vi varje gång detta ska omprövas – och det är trots allt var sjätte månad – inte bara gör en slentrianmässig förlängning utan också motiverar förlängningen vid beslutstillfället. Där måste en reell avvägning mellan motstående intressen göras, och det görs också. Så ja, regeringen tar del av och lyssnar på övriga synpunkter, förvisso också de rättsliga.

Låt mig avsluta med att ta fasta på något som Per-Arne Håkansson lyfte fram och som jag tycker är viktigt. Det handlar om den gemensamma deklaration som Sverige och Danmark antog i samband med 25-årsjubileet för Öresundsbron förra året. Det är en deklaration som verkligen stakar ut vägen för att fördjupa samarbetet, stärka konkurrenskraften, öka säkerheten överlag och stärka integrationen i regionen.

Jag tar fasta på det Per-Arne Håkansson säger om de bakomliggande idéerna när det gäller Schengen, det nordiska samarbetet och det gränsöverskridande arbetet och hur betydelsefullt det är att vi lyckas värna detta också i en tid när säkerhetshoten utan tvekan är omfattande och rätt komplexa.

Sammanfattningsvis: Regeringen lyssnar, tar fasta på allt som sägs och väger löpande av konkurrenskraft och säkerhet till så välvägd beslut som bara är möjligt.

Anf. 6 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar justitieminister Gunnar Strömmer för diskussionen och dialogen.

Jag utgår från att olika aspekter för att stärka den nordiska integrationen och det europeiska gränsöverskridande samarbetet inom handel, arbetsmarknad och brottsbekämpning tas ad notam.

När de tillfälliga gränskontrollerna, som vi här har talat om, infördes 2015 fanns ett starkt folkligt stöd, och det gjorde det också under pandemin. När kontrollerna nu alltjämt finns kvar är det kanske många som inte betecknar dem som tillfälliga och som ibland ifrågasätter effektiviteten och nyttan. Även om de blivit en del av vardagen tror jag att det är naturligt att människor som ständigt rör sig över gränserna ifrågasätter nyttan utifrån hur det i praktiken fungerar.

Samarbetet mellan myndigheter i våra länder är ett viktigt redskap alldeles oavsett gränskontroller eller inte. Det är de synpunkter som har framförts i vardagen i gränslandet mellan Sverige och Danmark som jag här tagit fasta på. Utifrån de svar Gunnar Strömmer har lämnat uppfattar jag det som att också justitieministern ser många skäl till att stärka samarbetet mellan våra myndigheter på båda sidor om gränsen. Detta behövs för att vi ska kunna stärka handel, turism och kulturutbyte och samtidigt självklart vara effektiva mot brott.

Jag tycker dock att det finns möjlighet att framöver kanske agera lite mer offensivt på de områden vi har berört här i dag. Tack för debatten!

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Per-Arne Håkansson, för att dessa viktiga frågor har fått lyftas här i kammaren! Det understryker att frågorna, som förvisso har sin verklighetsbas i södra Sverige, är en angelägenhet för hela Sverige.

Jag vill avslutningsvis understryka intentionen, som verkligen delas av regeringen och som ju lever i vardagen inte minst i Skåne, Halland och de delar som är en integrerad del av Greater Copenhagen-regionen, att vi ska göra allt vi kan för att främja just samspel, samarbete, integration och konkurrenskraft och samtidigt göra det på ett sådant sätt att vi kan garantera ordningen, säkerheten och tryggheten för medborgarna på båda sidor av Sundet.

I det arbetet är det förstås oerhört viktigt att vara lyhörd och lyssna in och ta del av vittnesbörd, analyser och synpunkter som kommer fram, bland annat i

dagens inlägg från Per-Arne Håkansson. Den dialogen kommer att fortsätta. Jag tror att vår dialog i dag är ett viktigt bidrag i det arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Motioner

med anledning av prop. 2025/26:133 Stärkt säkerhet vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

2025/26:3941 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -)

med anledning av prop. 2025/26:142 Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap

2025/26:3931 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V)

2025/26:3935 av Peter Hultqvist m.fl. (S)

2025/26:3938 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C)

2025/26:3944 av Ulf Holm m.fl. (MP)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 mars

2025/26:598 Ökande lönegap mellan män och kvinnor

av *Adrian Magnusson* (S)

till jämställdhetsminister Nina Larsson (L)

2025/26:599 EU-krav som riskerar att öka utsläppen i Sverige

av *Rickard Nordin* (C)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:600 Ersättning till markägare vid avverkningsförbud till följd av artskydd

av *Malin Larsson* (S)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:601 Kompetensförsörjningen i dataspelsbranschen

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:602 Oligopolsituationen på veterinärmarknaden

av *Sanna Backeskog* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:603 Åtgärder för att minska radonexponering och därmed förbättra folkhälsa

av *Amanda Palmstierna* (MP)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:604 Omställning av gotländsk cementindustri

av *Hanna Westerén* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:605 Nationella radiolicenser

av *Josef Fransson* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 13 mars

2025/26:576 Flytt av funktioner inom Myndigheten för civilt försvar från Karlstad till Stockholm

av *Daniel Bäckström* (C)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

§ 9 Kammarken åtskildes kl. 11.22.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om frågestund.....	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 4 Ärenden för bordläggning.....	1
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:376 om de inre gränskontrollernas påverkan på den nordiska integrationen	1
Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	1
Anf. 2 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	1
Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	2
Anf. 4 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	3
Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	3
Anf. 6 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	4
Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	4
§ 6 Bordläggning	4
§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar	4
§ 8 Anmälan om skriftligt svar på fråga	5
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 11.22.....	5